

PC-4175/MR

F-16/2050

PRODUCTION AND OPERATIONS

MANAGEMENT-605

(Semester-VI)

Time : Two Hours]

[Maximum Marks : 70

Note : Attempt any *four* questions. All questions carry equal marks.

- I. What is the scope of a facility layout? Discuss different types of layouts.
- II. Discuss the different points to be kept in mind while choosing a location for a plant.
- III. Explain production and operations management. Enumerate the relationship of production with other functional areas.

- IV. What are the objectives of production management? Write a detailed note on its functions.
- V. Enumerate the objectives of production control. Write down the factors affecting production control.
- VI. Explain :
- (a) SIX SIGMA
  - (b) KAIZAN
  - (c) 5S approach.
- VII. Explain the concept of productivity. Discuss the tools of increasing productivity.
- VIII. What do you mean by material management? How selection of suppliers can be done?
- IX. Attempt any *ten* questions up to 5 lines in length :
- (i) Discuss the importance of layouts.
  - (ii) Define the concept of mass production.
  - (iii) What do you mean by Batch production?

- (iv) Explain TQM.
- (v) Write down the importance of production planning.
- (vi) Explain the term ISO.
- (vii) What do you mean by labour and machine productivity?
- (viii) Define Product quality and Service quality.
- (ix) What do you understand by work-study?
- (x) Differentiate between plant location and plant layout.
- (xi) Explain quality management.
- (xii) Write down Location models.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

- I. ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦਾ ਕਾਰਜ-ਖੇਤਰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿਚਾਰੋ।
- II. ਕਿਸੇ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਿਆਂ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਭਿੰਨ ਨੁਕਤੇ ਵਿਚਾਰੋ।
- III. ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।
ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ।

- IV. ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- V. ਉਤਪਾਦਨ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਵਿਚਾਰੋ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੱਖ ਦਰਜ ਕਰੋ।
- VI. ਚਰਚਾ ਕਰੋ :
- (a) SIX SIGMA
  - (b) KAIZAN
  - (c) 5S ਪਹੁੰਚ।
- VII. ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਸੰਦ ਵਿਚਾਰੋ।
- VIII. ਸਮੱਗੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਸਪਲਾਇਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

IX. ਕਿਸੇ ਦਸ ਦੇ ਪੰਜ ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

- (i) ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਵਿਚਾਰੋ।
- (ii) ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਵਿਚਾਰੋ।
- (iii) ਬੈਚ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- (iv) TQM ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- (v) ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਵਿਚਾਰੋ।
- (vi) ISO ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (vii) ਲੇਬਰ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- (viii) ਉਤਪਾਦ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

- (ix) ਕਾਰਜ-ਅਧਿਐਨ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- (x) ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਪਲਾਂਟ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਵਿਚਲਾ ਅੰਤਰ ਦਰਜ ਕਰੋ।
- (xi) ਗੁਣਵੱਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- (xii) ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਮਾਡਲਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰੋ।
-